

Remissvar till delbetänkandet Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48) Vänsterpartiet Dalarna

Vänsterpartiet Dalarna anser att en egen region, ett länsparlament, i nuläget, vore det bästa för Dalarna. Ska större regioner bildas är det länen själva som besitter kompetensen att bedöma samt besluta vilka län som kan tänkas ingå.

Vår grundläggande bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län – att skapa ett nytt län bestående av nuvarande 6 län och 64 kommuner, med en befolkning på 1,9 miljoner – är att det är ett tveksamt förslag.

Vi vill lämna följande synpunkter oavsett om man inför Indelningskommitténs förslag eller väljer mindre regionbildningar.

Demokratiperspektivet

Indelningskommittén anser att demokratin utvecklas genom att besluten går från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan i sitt förslag.

Det blir färre beslutande politiker med ett region-/landstingsfullmäktige mot dagens 6 fullmäktige.

Vänsterpartiet Dalarna anser att:

- Vi behöver ha en stark lokal demokrati i hela länet där medborgarnas tillgång till grundläggande demokratiska rättigheter är både tillgänglig och väl spridd. Demokratifrågan inte är tillräckligt belyst i Indelningskommitténs förslag.
- En Svealandsregion kan omöjligt förbättra demokratin när den drastiskt kommer att minska det folkliga inflytandet. Det blir färre direktvalda ledamöter som medborgaren kan vända sig till samt ställa till svars i allmänna val.
- Avsaknad av parlamentarisk representation kan inte vägas upp av indirekt representation i nämnder, samrådsgrupper och dylikt.
- Större geografiska avstånd gör det svårare att bibehålla medborgarnas demokratiska inflytande i en Svealandsregion.
- Risken är stor att flera av Dalarnas små kommuner kommer att sakna parlamentarisk representation i ett Svealandsparlament. Avståndet mellan medborgare och beslutsfattare ökar mer än idag. Hur ska medborgarens motiv och intresse för att rösta i ett val där den egna kommunen inte är representerad kunna ses som en förbättring av det demokratiska inflytandet som anges i delbetänkandet? En risk med, de i en Svealandsregion, centraliserade besluten är att medborgaren tappar förtroendet både för politik och de förtroendevalda.
- Beslut kommer att fattas allt längre bort från medborgaren, av parlamentariker som omöjligt kan ha den lokalkännedom som ofta krävs för att göra en bra politisk bedömning. Makt förskjuts till tjänstemannaorganisationen.
- Företag och medborgare skulle få svårare att påverka de verksamheter och beslut som de berörs av.
- Att färre parlamentariker får stöd från en större byråkrati är inte en garanti för att demokratin stärks, besluten blir bättre samt att välfärden stärks. Vi befarar att det kan bli en motsatt effekt.

Att skapa jämnstora regioner

Utredarna anser att befolkningsmässigt jämnstora regioner skapar jämnstarka förhållanden regionerna emellan. Det ska kunna ge en mer likvärdig service i hela landet. Förhandlingsläget gentemot staten om resurstilldelning kommer att stärkas i jämnstarka regioner.

Vänsterpartiet Dalarnas kommentarer:

- Att storstadsregionerna idag har ett övertag gentemot övriga Sverige beror inte på invånarantal utan på befolkningstätheten. Det är koncentrationen av många människor inom ett begränsat område som är avgörande.

- Likvärdig service kommer troligtvis enbart att kunna uppnås i de befolkningstätaste delarna i en Svealandsregion, då en avgörande faktor är närheten mellan samhällsservice, kompetenscentra och företag.

- Dalarna består till största delen av landsbygd som kommer att få en betydligt sämre position i en Svealandsregion där de större tätorterna kommer att konkurrera med varandra om olika resurser, ex infrastruktur och service. Det gäller särskilt den del av landsbygden som ligger längst bort från Svealandsregionens centrala tätortsområden och styrcentra. I en Svealandsregion är det Dalarnas och Gävleborgs landsbygdsområden som ligger långs bort från Mälardalens befolkningstäta regioncentrum. Vi ser inte en Svealandsregion som ett medel att öka landsbygdens service vad det gäller exempelvis infrastruktuursatsningar, boendeinvesteringar och företagsutveckling.

- I förhandlingsläge gentemot staten beror storstadsregionernas övertag främst på deras befolkningstäthet, att de har storstäder i sina regioner.

Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling

Ett mål i betänkandet är "Ökad skattekraft för att klara vården och välfärden".

- Utgifter och inkomster förblir desamma. Rationaliseringar, effektiviseringar och centralisering ska frigöra resurser. Det tror vi kommer att ske på bekostnad av de glesast befolkade delarna i en Svealandsregion. Små kommuner, landsbygden blir förlorare.

Hälso- och sjukvårdens finansiella och strukturella problem löses inte med storregioner

Indelningskommitténs förslag bygger på att hälso- och sjukvården behöver en större organisation för att klara framtida finansiering och utveckling. Förespråkare för storregioner hävdar att storleken är viktig för möjligheterna att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den högspecialiserade vården.

Idag finns redan ett utvecklat samarbete i hälso- och sjukvårdsfrågor i den föreslagna regionen, där även Värmland ingår. Framför allt på området inom högspecialiserad vård.

Vänsterpartiet Dalarna anser att bildandet av storregioner inte kommer att lösa det finansiella problemet för hälso- och sjukvård. Vi tror att ett utökat statligt ekonomiskt ansvar för att få en likvärdig hälso- och sjukvård i hela landet är nödvändigt.

Vi anser också att det finns risk att bildandet av storregioner kommer att minska närheten till akutsjukhus samt att primärvården drabbas negativt för dem som bor utanför större kommuncentra. Den geografiska orättvisan ökar, vilket försvårar allas rätt till vård på lika villkor. I detta perspektiv är det viktigt att samarbete/samverkan över regiongränser även efter en ny regionbildning kan fortsätta.

De kommande utmaningarna för Dalarnas hälso- och sjukvård ser vi inte kommer att lösas med ett bildande av en Svealandsregion.

- *Underfinansieringen.* Under Alliansens två mandatperioder minskade välfärdens resurser då man styrde över resurser till jobbskatteavdrag. Det är en orsak till underfinansieringen vi har idag. Resurser från staten behöver skjutas till.

- Nödvändiga nivåstruktureringar och effektiviseringar av den högspecialiserade vården sker redan i dag.

- Den högspecialiserade vården berör ca fem procent av patienterna. Övriga patienter hanteras i den dagliga och nära vården. Vårdens stora utmaning är att tillsammans med kommunerna säkerställa en nära vård, i hemmet eller boendet, och om så behövs samordnade verksamheter. Det är svårt att tänka sig att detta nödvändiga arbete kommer att underlättas med en storregion omfattande sex län inom ett stort geografiskt område och tillsammans med 64 kommuner.

- Det kostsamma problemet med stafettläkare behöver lösas på nationell nivå.
- För Dalarnas del ser det ut som om vi, med en harmonisering av vård- och hälsoavtal står inför en risk att på sikt öppna upp för vinstdrivna privatiseringar inom hälso- sjukvården. För oss i Vänsterpartiet är det här en viktig fråga då vi inte vill ha ett privat vinstintresse i välfärden. Vi är för valfrihet men utan privata vinstintressen.

Tidsperspektivet för genomförande är orealistiskt

Tidsplanen att bilda Region Svealand redan 1 januari 2018 och det nya landstinget året efter är orealistiskt med tanke på allt som måste vara på plats före, t ex ekonomiska förutsättningar, förhandlingsprocesser.

Hur påverkas samarbetet/samverkan med andra län/regioner, hur ska de 64 kommunerna hitta vettiga möjligheter för samverkan mm. Vad händer med de statliga verkens indelning, hur ska kollektivtrafiken organiseras osv.

Frågor är många, och tidsperspektivet är kort. Den demokratiska processen för förankring av ny organisation blir urusel med nuvarande tidsplan.

En så stor grundläggande organisatorisk samhällsförändring som ska, enligt SKL hålla i minst 30 år, måste förankras även hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Det hinns inte med före valet 2018. Erfarenheten av den korta tid som fanns för att sjösätta den nuvarande regionbildningen i Örebro län gör att vi anser att tidigast 2023 ska eventuellt beslut om ny regionindelning vara en verklighet.

Vänsterpartiet Dalarna anser att det vore bra med ett allmänt val emellan så att berörda medborgare kan både få tid till information, partier får ta ställning i frågan samt att medborgaren får möjlighet att påverka.

Statlig medverkan i regionbildningen

Staten föreslås i Indelningskommitténs betänkande medverka till att stärka ett förslag om storregioner via olika reformer när det gäller den statliga förvaltningen. Samma regiongränser är ett förslag och decentralisering av statliga jobb och myndigheter ett annat. Finansiellt stöd till regionbildningen kan vara en ytterligare insats. Vad staten i praktiken kommer att bidra med är högst oklart. Därför bör en eventuell storregionreform invänta avgörande statliga beslut innan man i länen binder sig för en Svealandsregion.

Vänsterpartiet Dalarna 161003